

ΕΠΙ ΤΗ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΩ, ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ

ΛΙΤΙΤΖΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

—ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ Ε΄.

—ΕΞΕΦΩΝΘΗ ΕΝ ΤΩ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΩ ΝΑΩ ΑΘΗΝΩΝ ΤΗ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1921

ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΔΡΥΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Κατὰ τὸν μεγαλοπρεπῆ καὶ θριαμβευτικόν, οὗτον πανηγυρισμὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, τὴν πανηγυρίαν ταύτην τῶν πανηγύρεων τῆς Ἐκατονταετηρίδος τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας, καθ' ἣν ἄπαντα τοῦ Ἑλληνικοῦ θένσεως καὶ βασίαι θερμαὶ ἀναπέμπονται πρὸς τὸν Βασιλέα τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριον τῶν κυριευόντων, ὑπὲρ τῶν αἰσθητῶν ψυχῶν τῶν Ἱερομαρτύρων καὶ μαρτύρων τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ὧν πολλὰ τίματα σκῆψι ὡς ἐν θησαυροφυλάκῳ ἐν τῇ τῆς πολιτείας Ἀθῆναις πόλει ταύτῃ τηθησάμεναι καὶ καθ' ἣν καλλιπεσάστα καὶ εὐραδύστα ἐγκώμια μυστοσώμῳς πλέκονται, ὕμνοι, θύρια καὶ ἐμβατήρια, ἄφρο ἀνορνύμενα, φάλλονται, ἀμειλιωμένοι τῶν ἀερούων Μουσῶν, τῶν συντρόφων τοῦ μουσῆγου Ἀπόλλωνος, τῶν οἰκουσῶν τῶν Ὀλυμπίων, τῶν Πιερίων, τῶν Ἑλικῶνα καὶ τῶν Παργασῶν, τῶν λατρευτῶν τοῦ Ὀρφέως καὶ τῶν νεωτέρων ἐθνικῶν ποιητῶν ἡμῶν, εἰς ἐνδοξὴν εὐγνωμοσύνης τοῦ Ἔθνους πρὸς τοὺς πρωταθλήτας καὶ τοὺς δι' αἵματος τὴν δεδοξαμένην καὶ προσφιλοστάτην Μητέρα Ἑλλάδα τιμήσαντας, πρὸ τίνος τάρου τῆς στιγμῆς ταύτης παριστάμεθα; Τίς ὁ συναγεῖρας ἀθρόως τὸ σεβαστὸν καὶ ἐπιλεκτὸν τοῦτο Ἐκκλησιαστικὸν, Μακαριώτατον Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, Ὑπουργὸς, Πανιερώτατον Μητροπολίτην Ἀθηνῶν, Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας καὶ Ἐπισκόπους, πεπνυμένον Πρόεδρον τῆς Γ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, Στρατηγούς, Κληρικούς, ἀξιωματικούς, ἐπιστήμονας καὶ πάσης κοινωνικῆς τάξεως ἀντίμους πολίτας;

Ὁ Ἐθνομάρτυς μέγας Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Γρηγόριος δ' Ε΄, ὁ ἐν τῇ συνειδήσει τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ἡγιασμένος, ὁ Πατριάρχης Ἐκείνος, οὐτινος καὶ μόνον τὸ ὄνομα ἀρκεῖ νὰ συγκινήσῃ, δονήσῃ καὶ συγκλονίσῃ πᾶσαν Ἑλληνικὴν καὶ Χριστιανικὴν ψυχὴν, ἀναλογιζομένην τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας αὐτοῦ πρὸς τὸ Ἔθνος καὶ τὴν πίστην Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν.

Παναγιώτατε Οἰκουμενικὸν Πατριάρχα Γρηγόριε, ἀγλάισμα τοῦ εὐλογίας Σου σὺν Θεῷ ἀνορθωθέντος Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, δόξα τοῦ συνυπουργοῦ Σου, συμμεμαρτυρήσαντος εὐαγούς κλήρου! Θράσας, μακάριε, πρὸ ἐκατονταετηρίδος τὰ δεσμὰ τῆς τυραννίδος, ὅς' ἂν περισφίγῃς, ὡς Προμηθεὺς ὁ δεσμιώτης ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Ἔθνους, τοῦ κλεινοῦ Βυζαντίου, προσηνήχθης ἐπὶ τοῦ βασιῶς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐπαλλέων τοῦ Ἐ-

ΛΗΝΕΣ, ἤρπαζον οἱ κλέφτες τὰ ἄρματα, οἱ ἄρματολοι ἐπέτον ὡς ἀετοὶ ἐνὰ τοὺς λόφους, ἔρη καὶ πεδιάδας ΡΟΥΜΕΛΗΣ καὶ τοῦ ΜΩΡΦΑ καὶ διὰ πλοίων ἐπὶν Σπεσιῶν, Ὑδρας, Χίου, Κρήτης καὶ Φαρῶν, οἱ ἀτρόμητοι Ἕλληνας ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν ἐνδόξων στρατηγῶν, ναυάρχων καὶ ἀξιωματικῶν κατασυνέτριβον τὸν πολέμιον, θερμαῖς εὐλογίαις τῆς συναγωνισαμένης ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, μαρτυρούντων τὸν αἱματοβαρῶν λόφον, ποταμῶν, πεδιάδων καὶ τῶν Ἑλληνικῶν θαλασσῶν. Ὅποια αὐταπάρνησις, ὅποιος ἐνθουσιασμός! Μὴ ὑπερβῆν ἡμῶν κατὰ τὴν Ἀκρόπολιν ταύτην δὲν συνήθη κρατερὰ ἄρματα ὅς' ἀρχηγὸς ἐνδόξος, τὸν ἀραιμάνιον Βασιλικῆν, Ὁδυσσεῖα Ἀνδράρτσον, στρατηγὸν Μακρομυτιλήν, συνδιοργανῶντος τοῦ ἐπισημοῦ Βορειοηπειρώτου Κωνσταντοῦ Χαριστιοῦ μετὰ Ἀθηναίων, Χαριστιῶν, Ἀγινήτων καὶ Σαλαμιτιῶν. Ἀλλὰ καὶ πρὸ δεκαετηρίδος ἀγεῶν, Τρισένδοξο Πατριάρχα, οἱ κλεισσοκάρδοι Ἕλληνας χαιρέτες, ἔβασαν πρὸς

λοκοτόνης, ὁ στρατηγὸς Πετρεῖας, περὶ Μαυρομυτιλήν, Παπαρλίτσας, Θ. Ζαίτης, Λόντος, Πετρεῖας, Ρούφος Δεληγιάννης, Ζαίτης, Κωνσταντινῆς, Γιατρός, Ἀναγνώσταρας, Παπαδομαντόπουλος, Μαυρομυτιλήν ὁ Βοϊδῆς, Σισίνης, Ἰωσήφ Ἀμπάτης, Ρίκος Νερούλος, Ρήγας ὁ Παλαμίδης, ὁ Κεραλλὴν Μεταξῆς καὶ λοιποὶ ἥρωες στεφανοῦμενοι σήμερον συγκαίρουσι τοῖς γενναίοις Μωραϊταῖς μὴτ' ἄς αὐτῶν, στεφανοῦντας καὶ οὗτοι νοερώς τοὺς πίπτοντας ἀνδρείως εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν.

Οἱ Σαλαμινομάχοι Θεμιστοκλῆς καὶ οἱ σήμερον στεφανοῦμενοι ὁ ἐνδοξὸς Ναύαρχος Μισοῦλης, ὁ γενναῖος πυρπολὴς Κανάρης, ὁ ἀνδρείος Ναύαρχος Μπούμπουλης, Ἐάνθος ὁ ἐκ Πάτμου σὺν τῇ ἐνθουσιῶδει χορείᾳ τῶν Φιλικῶν ἐκ τῶν τάρων τῶν ἀποδίδουσι τὸν χαιρετισμὸν πρὸς τοὺς θαλασσομάχους τῶν Νήσων τοῦ Ἀιγαίου, τοῦ Ἰονίου Πελάγους, Κρήτης, Σάμου, πρὸ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου καὶ τῶν Δαρδανελλίων. Ἀλλὰ τί ἀκαίω (ἢ στιγμῆ ταύτη; Ἀκούω τὴν ἄλλοτρίαν ἡχώσαν πρὸς τὸν Ἄλυν πάταμον, τὸ δὲ βαρὺ πυροβολικὸν νὰ ἀνεστῇ περὶ τὸ Βυζάντιον. Αἴφνης δὲ βλέπω ἐν δράματι Σὲ μὲν τὸν Μέγαν Πατριάρχην Γρηγόριον, νὰ ὑπερβῆσαι ἐκ τοῦ τάρου Σου ἐκθαμβος καὶ νὰ παρασκευάσῃαι σὺν τοῖς συλλειτουργοῖς Σου συναθληταῖς Μητροπολίταις καὶ τῷ αἰσθητῷ Π. Πατρὶν Γερμανῶ καὶ τοῖς ἔλλοις συμμεμαρτυρήσαντι Ἀρχιερεῦσι καὶ Ἱερεῦσι πρὸ ἐξακολούθησιν τῆς σιακοπέσης λειτουργίας, διανοητομένης τῆς κλεισμένης Πύλης καὶ πρὸς ἀγί-

